

[B] **ALLE SCHOENENDOZEN LEEGGEKIEPERD.
HET VERHAAL VAN DE NIEUWE SNAAR**

Op een koude winteravond in november 2010 rijdt Kris De Smet naar Elewijt, tussen Mechelen en Brussel, om de zestigste verjaardag te vieren van Jan De Broeck. Het wordt een uitbundig feest in De Broecks café *De Leigen Assembak* (De Lege Asbak), eind jaren negentig het eerste rookvrije café in België. De kroeg is al zeven jaar gesloten, maar de inrichting en het meubilair zijn nog in exact dezelfde staat als toen het café in vol bedrijf was. De Broeck woont in de gelagkamer.

Alle vrienden die ook maar een beetje geluid uit een muziekinstrument kunnen halen, zorgen die avond voor een muzikaal festijn. De jarige geniet met volle teugen, maar levert geen muzikale bijdrage, ook al stond hij in 1970 aan de wieg van een van de succesvolste muziektheatergroepen van Vlaanderen, De Nieuwe Snaar. Eind jaren negentig werd bij Jan De Broeck multiple sclerose vastgesteld. Door de zorgen van zijn dochter (zijn vrouw is aan kanker overleden) kan hij, ondanks het feit dat hij zich noodgedwongen in een rolstoel voortbeweegt, in zijn vertrouwde omgeving blijven wonen.

In vijf dichtbedrukte pagina's in het boek *Het verhaal van De Nieuwe Snaar* wordt een enorme bak ellende beschreven, maar de toon is zo warm en geestig dat het geen moment in het hoofd van de lezer opkomt om het baksteendikke boek terzijde te schuiven. Kris De Smet, die samen met zijn broer Jan, Stef Koekoekx en Jan De Broeck tot de oprichters van de *Meziek en Liekesgroep De Snaar* behoorde, maakt een vliegende start als schrijver.

In de volgende vijfhonderd pagina's vertelt De Smet met de zorgvuldigheid van een hartchirurg en de uitvoerigheid van Fidel Castro tijdens zijn legendarisch lange speeches het strak chronologische verhaal van de vier jongens, die uiteindelijk als trio (Jan en Kris De Smet en de acrobatische Geert Vermeulen) de wereld veroverden, te beginnen met Vlaanderen. Na veertig jaar is de groep aan haar afscheidstournee begonnen. Na vijfduizend voorstellingen zijn alle woorden gezegd en alle noten gespeeld.

Aanvankelijk was het nog flink zoeken naar de ware muzikale weg, maar uiteindelijk kwamen de muzikanten via skiffle en folk (de Vlaamse variant

Affiche van *Hackádjá*, een voorstelling van De Nieuwe Snaar uit 1988 (foto Rob Acket, ontwerp Guido Malisse), Foto uit het besproken boek.

op groepen als Fairport Convention en Steeleye Span) uit bij een clowneske, taalvaardige feestband, met een onoverzichtelijk breed instrumentarium. Omdat de groep uniek mag worden genoemd kunnen ze alleen enigszins worden gekaderd door het noemen van namen als de Marx Brothers, Charlie Chaplin, de Bonzo Dog Doo-Dah Band en Frank Zappa.

Ondergetekende mocht als verse theaterrecensent van het Nederlandse dagblad *de Volkskrant* in 1989 de drie malloten voor het eerst recenseren. De kop van het stukje over de voorstelling *Hackádjá!* luidde: "Muzikale slapstick van formaat." Drie jaar later werd de recensent enigszins ongeduldig, want waarom haalden deze drie vrolijke gasten geen volle zalen tussen Goes en Appingedam? Boven het artikel over de voorstelling *William* stond: "Het wordt tijd dat Nederland plat gaat voor De Nieuwe Snaar." De lof over het produceren van uiteenlopende geluiden (ritmisch lachen, ritmisch zwijgen, met twee voeten schuiven over een dienblad gevuld met fietskettingen, ferme tikken tegen de wang, een regenmachine en een in elkaar donderend decor) kwam uit de tenen van de recensent. "De Nieuwe Snaar bestaat uit drie

muzikale Vlaamse idioten. Ze jatten uit de muziekkasten alles wat los en vast zit, van cajun, country & western, hardrock tot calypso. Maar niemand voelt zich bestolen, want deze dieven zijn grote kunstenaars."

Kris De Smet beschrijft op akelig geestige wijze dat optreden in veel professioneel gerunde Nederlandse theaters lang niet altijd een genot is voor de artiest. Bij aankomst wordt vrijwel direct gevraagd hoe laat het afgelopen is; het eerste kopje koffie is gratis, de volgende drankjes worden afgerekend; technici verdwijnen stipt om vijf uur; de artiestenfoyer is na de voorstelling direct gesloten.

De Smet bewandelt met een enorme rust vele zijpaadjes. Voordeel van deze uitvoerigheid is dat het boek onbedoeld een paar stevige voetnoten oplevert voor een sociologische studie over België (en Nederland) in de jaren zeventig en tachtig. Zo hoort De Smet bij de scholieren die (na het zien van de film *Z*, een aanklacht tegen het Griekse kolonelsregime) een week in staking gaan als protest tegen de directeur die geen lang haar en afgetrapte sandalen op school toereert. Ook de manier waarop

met principiële dienstweigeraars wordt omgegaan, krijgt de nodige ruimte bij De Smet, die zelf tot die categorie behoorde.

Maar die minutieuze ontleding van de loopbaan van de groep gaat na verloop van tijd behoorlijk op de zenuwen werken. Op pagina 84 is voor het eerst sprake van een plaatopname, twaalf pagina's verder kan het vinyl eindelijk in de hoesjes worden gestopt, en dan hebben we de pagina's met recensies nog niet eens gehad. Kom op zeg, we hebben het niet over *Abbey Road* of een ander meesterwerk dat de muziekwereld op zijn kop heeft gezet.

Zo wordt de lezer ook overladen met gegevens over de vele tientallen optredens en met een schier eindeloze reeks recensiecitaten. Ondanks een aantal aardige anekdotes is het bos totaal achter de bomen verdwenen. Het is heel mooi dat Kris De Smet voor het in kaart brengen van de geschiedenis van De Nieuwe Snaar alle schoenendozen leeg heeft gekieperd en alle plakboeken nog eens heeft doorgevlood, maar als hij zich had weten te beperken zou hij zowel De Nieuwe Snaar als de lezer een grote dienst hebben bewezen. En als je dan een vrachtwagen aan namen noemt, dan zou het wel zo beleefd zijn om aan het slot van het 624 pagina's dikke boek een namenregister toe te voegen.

En dan de lay-out. Welke wrede redacteur heeft dit boek op deze manier naar de drukker durven te sturen? De laatste honderd pagina's worden gevuld met werkelijk schitterende foto's uit de jeugd jaren, van optredens en affiches. Waarom is dat prachtige illustratiemateriaal niet tussen de tekst van De Smet geplaatst, die als dichtgeklonterde cement op het papier is gekwakt?

Laten we dit boek als een encyclopedisch proefschrift beschouwen, waarvan de lezersvriendelijke versie (kleiner formaat, 250 pagina's), geheel in de sprankelende sfeer van De Nieuwe Snaar, hopelijk nog zal verschijnen.

PATRICK VAN DEN HANENBERG

KRIS DE SMET, *Het verhaal van De Nieuwe Snaar*, Manteau, Antwerpen, 2011, 624 p.